

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/63/2019
Identifikačné číslo spisu:	4618010193
Dátum vydania rozhodnutia:	22.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4618010193.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., v trestnej veci obvineného Mgr. S. G., pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák., na neverejnom zasadnutí konanom 22. júla 2020 v Bratislave, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. marca 2019, sp. zn. 1To/7/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 15. októbra 2018, sp. zn. 3T/13/2018 (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“), uznal obvineného za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

dňa 11. novembra 2017 približne o 01.00 hodine v Topoľčanoch na Štúrovej ulici v podniku s názvom D. na toalete po predchádzajúcom slovnom nedorozumení fyzicky napadol poškodeného B. E., nar. X. L. XXXX, bytom D., X. C. XX/XX tak, že ho udrel jedenkrát päťou silnou intenzitou do oblasti ľavej dolnej čeľuste, v dôsledku čoho poškodený B. E. utrpel zranenie - zlomeninu dolnej čeľuste - uhla sánky vľavo bez posunu úlomkov s poškodením vetvy tvárového nervu s poruchou citlivosti na koži, pocitom típnutia v dolnej časti sánky najmenej 2 mesiace a poškodením lôžka zubu v mieste zlomeniny (d 38), ktoré zranenie si vyžiadalo liečenie a práceneschopnosť v trvaní 40 dní, počas ktorých bol poškodený obmedzený v obvyklom spôsobe života znehybnením sánky okcipitomentálnou fundou, bez drôtovania, silnou bolesťou, nemožnosťou otvárať ústa, odhryzovať a žuvať jedlo, prijímať rozmixovanú stravu.

Obvinenému bol za to podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., pri zistení jednej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a za nezistenia žiadnej pritŕžujúcej okolnosti podľa § 37 Tr. zák., postupom v súlade s § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 56 ods. 1, ods. 2, § 57 ods. 1 Tr. zák. uložený peňažný trest vo výške 600 eur. Pre prípad, že by výkon tohto peňažného trestu bol úmyselne zmarený, okresný súd podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovil obvinenému náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov. Súd zároveň rozhodol, že podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. zaplatená suma peňažného trestu pripadá štátu.

Okresný súd v zmysle § 287 ods. 1 Tr. por. zaviazal obvineného povinnosťou nahradiť škodu spôsobenú poškodeným, a to Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s., vo výške 72,55 eur a spoločnosti Hyza, a. s., vo výške 124,55 eur. Poškodenú Sociálnu poisťovňu okresný súd podľa § 288 ods. 1 Tr. por. s jej nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 12. marca 2019, sp. zn. 1To/7/2019 (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na podklade odvolania obvineného, podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu a postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného podľa § 285 písm. b) Tr. por., s poukazom na § 25 ods. 1 Tr. zák., oslobodil spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Topoľčany, podanej na Okresný súd Topoľčany dňa 11. júna 2018, pod. č. Pv 662/17/4406-23, pre vyššie uvedený skutok, obžalobou právne kvalifikovaný ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák., pretože tento nie je trestným činom. Poškodené spoločnosti odvolací súd v zmysle § 288 ods. 3 Tr. por. s ich nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), namietajúc porušenie zákona v § 25 ods. 1, § 156 ods. 1 Tr. zák. a § 2 ods. 12, § 321 ods. 1 písm. b), d), § 285 písm. b) Tr. por. v prospech obvineného, dňa 14. augusta 2019 napadol dovolaním rozsudok krajského súdu z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vecnú opodstatnenosť podaného dovolania založil generálny prokurátor v podstate na tom tvrdení, že sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu o naplnení zákonných podmienok nutnej obrany v zmysle § 25 ods. 1 Tr. zák.

Podľa názoru generálneho prokurátora bolo v tomto konaní nesporne preukázané, že obvinený fyzicky atakoval poškodeného jedným úderom päste do tváre, čím mu spôsobil zlomeninu dolnej čeľuste a ďalšie zranenia, ako boli ustálené v inkriminovanom skutku. Neexistujú teda pochybnosti o naplnení znakov objektívnej stránky stíhaného trestného činu, tak z hľadiska konania obvineného, spôsobeného škodlivého následku i príčinnej súvislosti medzi konaním a následkom.

Výkonaným dokazovaním bolo preukázané, že incident vznikol v dôsledku konania poškodeného, ktorý sa nachádzal v nočnom podniku v značnom stave opitosti a zvratkami znečistil priestory toalety podniku. Obvinený, ako prevádzkar, a svedok J. E. (krupier), vypovedali, že opakovane vyzvali poškodeného, aby znečistené toalety po sebe upratal, čo tento odmietol. Podľa výpovedí menovaných sa následne poškodený načialhol do zadného vrečka nohavíc, odkiaľ vybral mincu, ktorú si vložil späť do vrečka a v tom sa zahnal na obvineného, ktorý sa uhol tým, že ukročil dozadu a vzápätí päťou pravej ruky veľkou intenzitou udrel poškodeného do ľavej časti tváre a následne poškodeného vyviedol von z podniku.

Z dokazovania tiež vyplynulo, že poškodený bol silne pod vplyvom alkoholu. Ako sám uviedol, nevládal stáť na nohách, bolo mu veľmi zle a zvracal na toaletách, ktoré znečistil. Aj sa to snažil po sebe upratať, ale nešlo mu to, pretože sa ťažko hýbal, mal problémy udržať rovnováhu, aby nespadol. Skutočnosť, že poškodený bol značne opitý, vo svojich výpovediach potvrdili aj obvinený a svedok J. E..

Podľa výpovede obvineného ho prišiel svedok J. E. zavolať s tým, že niekto leží na toalete a blokuje dvere, takže sa tam nedá dostať. Následne spoločne silou vytlačili dvere a vošli na toalety, kde už stál poškodený.

Generálny prokurátor podotkol, že nie je možné vylúčiť priebeh skutkového deja, ako ho opísal obvinený s J. E., treba však uviesť, že poškodený si v dôsledku požitia veľkého množstva alkoholu priebeh udalosti nepamätá. Obvinený sa však úderu zo strany poškodeného bez problémov uhol tým, že ustúpil krok dozadu a aj napriek tomu, že už mu žiadny ďalší útok nehrozil, udrel poškodeného päťou do tváre. Nemožno teda tvrdiť, že odvracal priamo hroziaci alebo trvajúci útok, a teda že konal v nutnej obrane.

Poškodený bol na toaletách sám, v stave takej silnej opitosti, že sotva stál na nohách a robilo mu problém udržať rovnováhu. Ak sa aj zahnal rukou na obvineného, vzhľadom na jeho spomalené reflexy spôsobené alkoholom, by zrejme pre nikoho nebol problém sa uhnúť, nie to pre obvineného, ktorý sa profesionálne venuje športu, pracuje ako kondičný tréner a ako sám uviedol, trénoval box a boxoval za Nitru v lige. Niet preto pochyb, že obvinený nemal najmenší problém uhnúť sa pred možným úderom zo strany poškodeného.

Pri porovnaní fyzickej dispozície obvineného (aktívneho športovca) a poškodeného (v silnej opitosti), po zohľadnení aj ďalších okolností na mieste činu, kde poškodený bol sám, pričom proti nemu stáli v značnej fyzickej prevahe dve osoby, nie je možné reálne vyhodnotiť konanie obvineného ako konanie v nutnej obrane v zmysle § 25 ods. 1 Tr. zák.

Konanie obvineného teda bolo celkom zjavne neprimerané, a to aj s prihliadnutím na intenzitu úderu a ním spôsobený následok - zlomenie čeľuste. Zo záverov znaleckého posudku je totiž zrejmé, že išlo o veľmi silný a prudký úder päťou, pričom obvinený aj na základe jeho osobných skúseností s profesionálnym boxom, musel veľmi dobre vedieť, aký následok môže svojim úderom poškodenému spôsobiť. Vzhľadom k uvedenému potom nie je možné konštatovať ani splnenie podmienok v zmysle § 25 ods. 3 Tr. zák., teda že by konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

Záverom generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolač súd“) podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon vo vyššie označených ustanoveniach v prospech obvineného, aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil tento rozsudok a v súlade s § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený sa k dovolaniu generálneho prokurátora vyjadril cestou obhajcu, a to písomným podaním, ktoré je datované ku dňu 28. augusta 2019.

Z obsahu tohto podania vyplýva evidentný nesúhlas s dovolacou argumentáciou generálneho prokurátora. Dokazovaním bolo totiž preukázané, že to bol práve poškodený, ktorého útokom sa rovnakým spôsobom bránil. Samotná obrana bola reflexívna a okamžitá. Skutočnosť, že pri útoku poškodeného ustúpil krok vzad, aby sa vyhol následkom útoku, nemôže svedčiť v prospech záveru, že v danom momente - medzi vyhnutím sa útoku poškodeného (päťou na tvár) a následnou reflexívne realizovanou obranou voči tomuto útoku (päťou na tvár) - bol dostatočný časový priestor na to, aby bolo objektívne a racionálne možné v mysli atakovanej osoby s určitosťou ustáliť, že ďalší útok zo strany poškodeného nehrozil.

Podľa obvineného nemožno pre stav opitosti poškodeného zľahčovať ním vyvolaný útok a jeho prípadné následky. Ak by sa najvyšší súd priklonil k názoru dovolateľa, potom v zásade každý človek, a to najmä športovo aktívni ľudia, by sa mali pri útoku osoby pod vplyvom alkoholu na telesnú integritu len uhýbať týmto útokom, nakoľko v dôsledku spomalených reflexov útočníka to nie je pre žiadneho človeka problém. Pri takomto náhľade by nutná obrana vôbec neprichádzala do úvahy, čo obvinený považuje za absurdné.

Obvinený v ďalšej časti poukázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu s tým, že nakoľko odvracal útok smerujúci päťou ruky do oblasti tváre obdobným spôsobom - úderom päťou ruky do tváre poškodeného, nejde o obranu celkom zjavne neprimeranú. Okrem toho je nutné poukázať i na priebeh skutkového deja a postavenie oboch osôb, kde na jednej strane on vystupoval ako prevádzkar podniku v triezvom stave, povinný dohliadať na poriadok a na druhej strane značne opitá osoba poškodeného, ktorá znečistila podlahu v podniku, bránila v otvorení dverí na toalete, odmietala po sebe upratať a vysmievala sa zamestnancom podniku. Poškodený vyvolal strach, že pri sebe drží zbraň, bol agresívny a navyše ako prvý nasmeroval úder päťou na tvár obvineného.

Uvedenú obranu nemožno hodnotiť za celkom zjavne neprimeranú ani s prihliadnutím na následky pre útočníka v podobe zlomenej sánky. Totiž s ohľadom na uvedený skutkový dej nebolo možné vedome ovládať intenzitu vedenia obrany vo forme spätného úderu do sánky poškodeného. Podľa vlastných slov, poškodeného udrel len raz a vzápätí ho vyviedol von z podniku. Nemal teda úmysel útočiť na poškodeného a ubližovať mu.

Z dovolania podľa obvineného vôbec nevyplyva, ako dospel generálny prokurátor k záveru, že na základe všetkých okolností, za akých ku skutku došlo, nemožno konštatovať ani splnenie podmienok podľa § 25 ods. 3 Tr. zák. Zo skutkových okolností prípadu naopak jasne vyplýva, že v prípade jeho obrany išlo o reflexnú bezprostrednú reakciu v dôsledku zľaknutia sa útoku poškodeného, vedeného päťou na jeho tvár, a preto i keď nie je možné porovnávať intenzitu jednotlivých úderov, tak právna úprava v § 25 ods. 3 Tr. zák. aj pri zjavnej neprimeranosti obrany v dôsledku zľaknutia vylučuje trestnú zodpovednosť obrancu.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. podľa obvineného neobstoí i z toho dôvodu, že argumentácia uplatnená generálnym prokurátorom je len ďalšou variáciou skutkového deja, pričom zjednodušene povedané, sa pohybuje len v hypotetickej rovine.

Vzhľadom na uvedené je podľa obvineného namieste podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť ako nedôvodné dovolanie generálneho prokurátora.

Najvyšší súd ako súd dovolací v intenciách ustanovenia § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie generálneho prokurátora, nezistiac dôvod pre jeho formálne odmietnutie postupom podľa § 382 písm. a), b) alebo d) až f) Tr. por. Na strane druhej však dospel k zrejmemu záveru o nesplnení dôvodov dovolania v zmysle § 382 písm. c) Tr. por.

Úvodom považuje najvyšší súd za vhodné pripomenúť, že dovolanie v zmysle § 368 a nasl. Tr. por. si nemožno zamieňať s odvolaním, a teda s tretím stupňom v rámci súdneho konania, ktorým sa za rovnakých podmienok možno účinne domáhať zmeny napádaného rozhodnutia. Dovolanie patrí k mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že pri jeho uplatnení musí výrazne prevyšovať záujem na zákonnosti a spravodlivosti súdneho rozhodnutia nad jeho stabilitou. Tomu zodpovedá aj taxatívny výpočet dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ktorými sa možno domáhať zmeny právoplatného rozhodnutia, resp. aj jemu predchádzajúceho konania.

V úzkej nadväznosti na uvedené nemožno opomenúť ani právnu úpravu prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu, pokiaľ ide o jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por., ktorá sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) z dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 až ods. 3 Tr. por., ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol (pozri R 120/2012). V súlade s vyjadreným teda zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania znáša výlučne dovolaateľ, ktorý svojím podaním určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu. Najvyšší súd teda nebude preberať jeho originálnu aktivitu a iniciatívne zisťovať ďalšie (v dovolaní neoznačené) chyby napadnutého rozhodnutia alebo aj jemu predchádzajúceho konania, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov.

Výslovenia záveru o existencii dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa možno úspešne domáhať len v tom prípade, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd na adresu citovaného dovolacieho dôvodu stabilne podotýka, že tento pripúšťa dve alternatívy vecných námietok. Môže ísť buď o výhradu založenú na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (jeho právnu kvalifikáciu), alebo o námietku nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia (napr. pri posúdení okolností vylučujúcich protiprávnosť činu v zmysle § 24 až § 30 Tr. zák., chybné rozhodnutie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu podľa §

41 Tr. zák., alebo súhrnného trestu podľa § 42 Tr. zák.). Za každých okolností však musí ísť o pochybenie právne, nikdy nie skutkové, keďže to explicitne vylučuje dikcia vety za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Najvyšší súd z titulu dovolania obvineného (prípadne osôb uvedených v § 369 ods. 5 Tr. por.) či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Tr. por., teda nemôže preskúmavať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v namietanej veci hodnotili dôkaznú situáciu, lebo k takejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávných, ale procesných ustanovení (k tomu pozri bližšie: R 57/2007, ZSP 46/2013, R 47/2014). Inými slovami, dovolací súd je zásadne viazaný skutkovým stavom (ako je uvedený v napadnutom rozhodnutí), ku ktorému vo veci dospeli nižšie konajúce súdy. Namietanie rozsahu vykonaného dokazovania či nesúhlas s jeho hodnotením, nenapĺňa zákonné atribúty žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Podaným dovolaním sa generálny prokurátor domáha primárne vyslovenia záveru o nesprávnom hodnotení dôkaznej situácie [obzvlášť, pokiaľ do petitu dovolania obsiahol aj ustanovenia § 2 ods. 12 a § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por.] zo strany krajského súdu, čo vo finálne viedlo k prijatiu jeho rovnako nesprávneho záveru o naplnení podmienok nutnej obrany. Najvyšší súd konštatuje, že podané dovolanie v tomto smere celkom vybočuje z obsahového rámca dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. - takto formulovaná námietka má totiž rýdzo skutkovú povahu. Najvyšší súd preto vykonal dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia striktne v tom rozsahu, či konanie obvineného vykazuje znaky nutnej obrany v zmysle § 25 Tr. zák.

Výmúc z posudzovania vznesenej námietky jej skutkovú rovinu, najvyšší súd najprv vo všeobecnosti pripomína, že inštitút nutnej obrany je v § 25 ods. 1 Tr. zák. vymedzený tým spôsobom, že čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom.

V zmysle § 25 ods. 2 Tr. zák. zároveň platí, že nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.

Podstatou inštitútu nutnej obrany je odvracanie nebezpečenstva, ktoré vzniká útokom smerujúcim proti záujmu chránenému Trestným zákonom, a to činom, ktorý by inak bol trestným činom, namiereným proti útočníkovi. Predpokladá jednak odrazenie útoku priamo hroziaceho alebo trvajúceho na záujem chránený Trestným zákonom, a jednak zistenie, že obrana nesmie byť celkom zjavne neprimeraná spôsobu a okolnostiam útoku. V situácii, kedy proti sebe útočia dve osoby, je rozhodujúca počiatočná iniciatíva, teda kto začal (prípadne tiež pohnútky či motívy konania každej zo strán, či konanie smerovalo ku stupňovaniu konfliktu a pod.). Z okolností prípadu musí byť jasné, že útok bezprostredne nasledoval za hrozbou, avšak nemusí byť neočakávaný. Hrozba nemusí byť vyslovená, stačí, keď z okolností prípadu vyplýva (napr. útočníka siaha po zbrani). Útok nesmie byť ukončený ani prerušený. Ak bol útok ukončený alebo prerušený a nebezpečenstvo už priamo nehrozí, potom nutná obrana neprichádza do úvahy. Na strane druhej však nie je potrebné vyčkávať, kým útočník udrie ako prvý. Iniciatíva, vedúca k vzájomnému stretnutiu, však musí vychádzať len od útočníka. Táto iniciatíva je tým, čo určuje, kto je útočníkom a kto obrancou. Ďalší priebeh stretnutia, pokiaľ boli zachované hranice nutnej obrany, na tom nič nemení (Šámal P. a kol: Trestní zákonník I. § 1 až § 139. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 399-404).

S ohľadom na okolnosti, za ktorých k činu v preskúmvanej veci došlo, je potrebné tiež doplniť, že beztrestnosti podľa § 25 Tr. zák. sa nemôže dovolávať ten, kto sa pri obrane neobmedzí na odvracanie útoku, ale podnikne ďalšie útočné činy, neodôvodnené výlučne nutnosťou obrany, eventuálne kto sa dá s útočníkom do vzájomnej potýčky, čím už nemožno hovoriť o obrane, ale o porátaní sa s útočníkom (R 26/1967). O nutnú obranu teda nepôjde v tých prípadoch, kedy sa útok už fakticky skončil, alebo ak páchatel reaguje na útok takým spôsobom, že útok v skutočnosti opláca a nie odvracia.

O tzv. excese (vybočení) z nutnej obrany je možné hovoriť spravidla za situácie, ak skutkový stav veci

bude nutnej obrane síce blízky, avšak pre jej vyslovenie nebudú splnené podmienky vo všetkých smeroch. Právna teória ako aj aplikačná prax preto v tejto súvislosti rozpoznáva exces intenzívny a exces extenzívny.

V prípade intenzívneho excesu ide o vybočenie z miery obranného zákroku, pretože obrana nebola celkom zjavne primeraná spôsobu útoku. Môže ísť o nepomer v intenzite alebo v prípade mimoriadneho nepomeru v spôsobenej škode. Primeranosť obrany sa posudzuje predovšetkým z hľadiska intenzity oboch akcií (ich vzájomného porovnania). Z povahy veci pritom vyplýva, že obrana musí byť tak intenzívna, aby útok iste a bez rizika pre napádaného odvrátila, t. j. musí byť silnejšia než útok, avšak nesmie byť celkom zjavne neprimeraná. Treba zároveň zdôrazniť, že od obrancu nie je možné požadovať, aby dal prednosť slabšiemu, ale neistému prostriedku. Nepomer obrany útoku teda musí byť celkom zjavný, resp. absolútne očividný, mimoriadne hrubý zo subjektívneho i objektívneho hľadiska. V opačnom prípade o porušení podmienky proporcionality nemôže byť reč. Primeranosť obrany je nutné hodnotiť s ohľadom na všetky okolnosti prípadu.

Najvyšší súd poznamenáva, že ani dovolateľ nespochybňuje závery odvolacieho súdu, v zmysle ktorých nie je možné vylúčiť tú verziu skutkového deja, podľa ktorej sa poškodený ako prvý zahnal rukou smerom k hlave obvineného - poškodený bol teda iniciátorom konfliktu, resp. útočníkom. Dovolací súd si osvojil argumentáciu odvolacieho súdu, že pokiaľ obvinený odvracal útok poškodeného úderom päste do tváre poškodeného (teda de facto rovnakým spôsobom - pohybom ruky), potom v danom prípade nemožno hovoriť o celkom zjavne neprimeranej obrane. Nemožno pritom prehliadnuť ani tú skutočnosť, že predtým, než sa poškodený zahnal na obvineného, sa najprv načiahol do zadného vrečka svojich nohavíc, čím u obvineného mohol vyvolať reálnu obavu, že má zbraň - konkrétne nôž (hoci nakoniec vytiahol mincu, ktorú si vložil späť do vrečka; nemožno vylúčiť, že poškodený týmto manévrom neúspešne sledoval záujem na odpútaní pozornosti obvineného, eventuálne tam prítomného svedka). Zo záverov znaleckého skúmania, t. j. z výsledkov vykonaného dokazovania, zároveň jednoznačne vyplynulo, že poškodeným utŕžené zranenie (detailne popísané v inkriminovanom skutku) bolo spôsobené len jediným úderom päste do tváre. Intenzita tohto osamoteného úderu ani podľa právneho názoru dovolacieho súdu neprekročila prípustný rámec nutnej obrany. Obrana v tomto prípade „neprerástla“ do útoku, a teda do situácie, kedy by si útočník s obrancom vzájomne vymenili pozície.

Pokiaľ ide o exces extenzívny, tento znamená vybočenie z doby zákroku, pretože obrana nebola vykonaná v čase, kedy útok priamo hrozil, alebo trval. V praxi teda najčastejšie môže ísť o vykonanie obrany v momente, kedy bol už útok ukončený alebo obrana predčasná. V oboch týchto prípadoch je nutná obrana vylúčená (primerane porovnaj napr. s nálezom Ústavného súdu Českej republiky z 1. apríla 2004, sp. zn. IV. ÚS 433/02, publikovaným v Zbierke náleзов a uznesení Ústavného súdu pod č. 49/2004).

Krajský súd vo svojom rozhodnutí vyjadril zrozumiteľné úvahy, ktoré ho viedli k záveru, že obrana obvineného neprekročila ani tzv. extenzívny rámec. Ako to odvolací súd už raz uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, nebolo možné vylúčiť verziu, podľa ktorej obrana bola bezprostrednou reakciou na útok zo strany poškodeného. Ostatne, aj prvostupňový súd, ktorý podmienky nutnej obrany v posudzovanom prípade nevzhliadol, vo svojom rozhodnutí uviedol, že: „obrana obžalovaného v tomto smere prebiehala súčasne s útokom poškodeného...“. Nemožno súhlasiť s dovolateľom, že v danom prípade nemohlo ísť o nutnú obranu len z toho dôvodu, že brániaci sa úspešne vyhol úderu poškodeného a svoj úder mu následne adresoval v bezprostrednom časovom slede. V tejto súvislosti možno len okrajovo podotknúť, že nutná obrana nie je prípustná proti útoku už ukončenému, avšak platí, že útok je ukončený až v okamihu, kedy ďalšie nebezpečenstvo zo strany útočníka už chráneným záujmom nehrozí. V prípade, ak túto otázku nemožno celkom bezpečne zistiť vykonanými dôkazmi, je nevyhnuté vychádzať zo zásady in dubio pro reo a z hľadiska skončenia či neskončenia útoku na záujem chránený Trestným zákonom urobiť záver, že útok v čase činu obvineného, ktorý sa mu bránil, trval (R 36/1991).

Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí vyslovene vyjadril, nestotožňujúc sa so závermi prvostupňového súdu, že ovplyvnenie poškodeného alkoholom ho nevyklúčovalo z možnosti fyzického útoku na inú osobu

a ani prípadná fyzická prevaha obvineného nevylučovala z možnosti konania v nutnej obrane za situácie, ktorá ako možná z vykonaného dokazovania vyplynula.

Dovolací súd teda v plnom rozsahu prisvedčil správnosti záverom odvolacieho súdu, ak tento konanie obvineného vyhodnotil ako konanie v nutnej obrane podľa § 25 ods. 1 Tr. zák. Akékoľvek ďalšie úvahy generálneho prokurátora ohľadom nepreukázania podmienok v zmysle § 25 ods. 3 Tr. zák., sú za daného právneho stavu celkom irelevantné.

Berúc do úvahy všetky vyššie uvedené skutočnosti, najvyšší súd na neverejnom zasadnutí, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por., ako očividne nedôvodné odmietol dovolanie generálneho prokurátora.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.